

REPORT

Rostlinné stravování v Česku: postoje veřejnosti

YouGov[®]

I OBSAH

1. Úvod
2. Výsledky spotřebitelského průzkumu
3. Hlavní zjištění
 - a. Rostlinná strava jako součást prevence
 - b. Dostupnost pestrého jídelníčku jako standard
 - c. Veřejné stravování: rostlinná volba očekávaná součástí nabídky
 - d. Poptávka po důvěryhodných informacích o dopadech stravování
 - e. Budoucnost stravování jako rozšiřování nabídky, ne vnucování změny
4. Závěr: společenský mandát pro postupné a systémové kroky
5. Zdroje

ÚVOD

Report Rostlinné stravování v Česku shrnuje reprezentativní data spotřebitelského průzkumu YouGov. Mapuje, jak česká veřejnost vnímá rostlinné stravování: jak hodnotí jeho dopady na zdraví, nakolik se cítí informovaná o vlivu stravy a jakou roli očekává od státu v zajištění dostupnosti a možnosti volby.

Report je doprovodným podkladem k dokumentu Otevřená výzva vládě České republiky k vytvoření moderní potravinové politiky. Otevřená výzva vládě ČR vychází z předpokladu, že potravinová politika není úzké sektorové téma, ale strategická oblast s dopady na zdraví obyvatelstva, dostupnost kvalitních a bezpečných potravin, stabilitu zemědělství i dlouhodobé veřejné výdaje. Zároveň stojí na tom, že smysluplná změna nemůže vycházet pouze z odborných doporučení nebo rozhodnutí institucí, ale musí být ukotvená v každodenní realitě lidí a jejich možnostech.

Reprezentativní spotřebitelský průzkum YouGov poskytuje podklad pro zasazení Otevřené výzvy do kontextu veřejných postojů. Ukazuje, že návrhy konkrétních opatření nejsou jen expertní agenda, ale že se vztahují k otázkám, na které má veřejnost měřitelný názor.

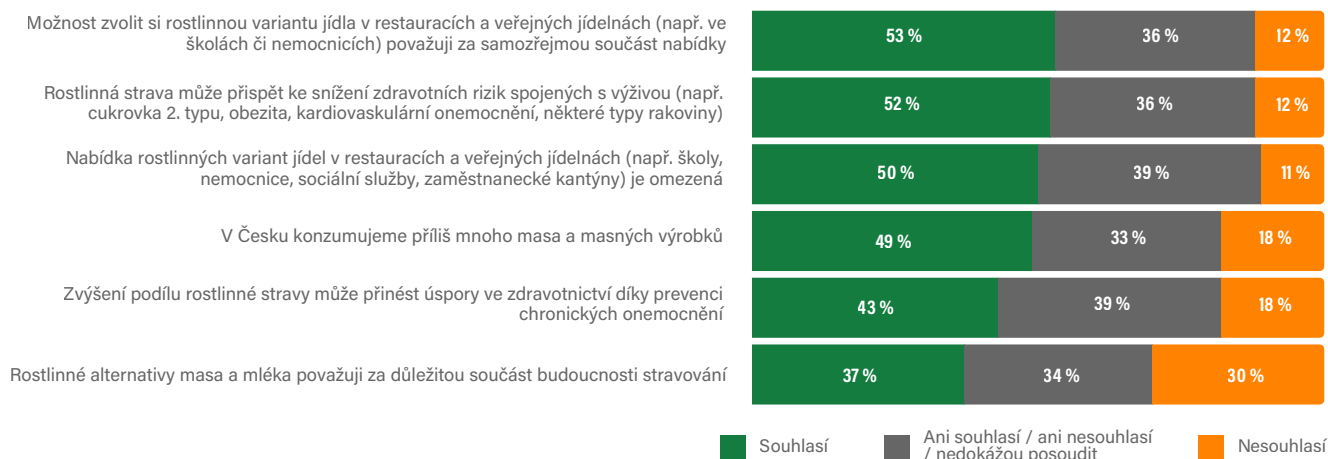
Při pohledu na výsledky průzkumu jako celek se napříč většinou sledovaných oblastí opakuje podobný vzorec odpovědí: u řady konkrétních, nenátlakových kroků se objevuje relativně vysoká míra souhlasu, zatímco podíl výrazného nesouhlasu zůstává nízký. Tento vzorec se objevuje například u opatření týkajících se rozšiřování nabídky rostlinných potravin a pokrmů, jejich cenové dostupnosti a role v prevenci zdravotních rizik.

Právě tento obraz vytváří důležitý kontext pro Otevřenou výzvu. Data nenaznačují ostrou polarizaci veřejnosti v otázkách, které výzva otevírá. Naopak - ukazují prostor, ve kterém se navrhovaná opatření pohybují v zájmu veřejného mínění a kde lze uvažovat o postupných systémových krocích za podpory veřejnosti.

Otevřená výzva tak vychází z jednoduchého, ale podstatného předpokladu: potravinový systém se lidí dotýká každý den, ale zpravidla ne jako abstraktní politická debata. Projevuje se skrze zdraví, ceny, nabídku ve školách a jídelnách, dostupné informace a skrze to, co je pro jednotlivce a rodiny reálně možné. Spotřebitelský průzkum ukazuje, jak veřejnost reaguje právě na tyto konkrétní roviny.

VÝSLEDKY SPOTŘEBITELSKÉHO PRŮZKUMU

1) Postoje k rostlinné a živočišné stravě

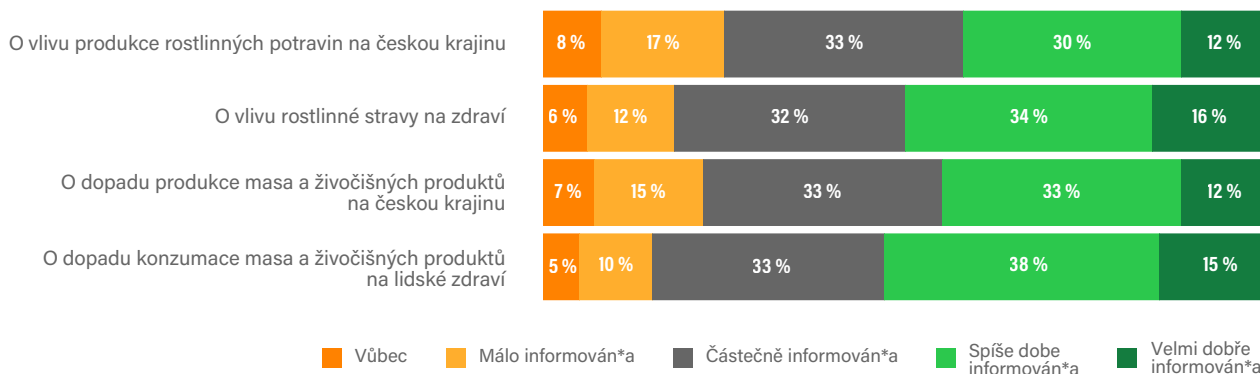
Graf 1: Hodnocení rostlinné a živočišné stravy z hlediska zdraví, životního prostředí a dostupnosti
 Q1. Lidé mohou mít různý názor na stravování a produkci potravin. Prosím, vyjádřete nakolik Vy osobně souhlasíte nebo nesouhlasíte s následujícími výroky?
 Báze: Všichni respondenti N=1000

2) Podpora opatření pro širší a dostupnější rostlinnou nabídku

Graf 2: Míra souhlasu s jednotlivými opatřeními, které by mohl stát přijmout na podporu stravování zdravého pro lidi i šetrného k životnímu prostředí
 Q2. Do jaké míry souhlasíte nebo nesouhlasíte s následujícími opatřeními, která by mohl český stát přijmout na podporu stravování, které je zdravé, cenově dostupné, výživné, kvalitní a zároveň šetrné k přírodě i společnosti?
 Báze: Všichni respondenti N=1000

3) Míra informovanosti o vlivu stravy na zdraví lidí a krajiny

Graf 3: Míra informovanosti o vlivu stravy na zdraví lidí a krajiny
 Q3. Do jaké míry se cítíte být informovaní o následujících tématech?
 Báze: Všichni respondenti N=1000

HLAVNÍ ZJIŠTĚNÍ PRŮZKUMU

- a. Rostlinná strava jako součást zdravotní prevence
- b. Dostupnost pestrého jídelníčku jako standard
- c. Veřejné stravování: rostlinná volba očekávaná součástí nabídky
- d. Poptávka po důvěryhodných informacích o dopadech stravování
- e. Budoucnost stravování: rozšiřování nabídky

Foto: Adobe

a. Rostlinná strava jako součást prevence

Zdraví je téma, které si lidé se stravováním spojují nejčastěji. Průzkum opakovaně ukazuje, že veřejnost nevnímá stravu pouze jako osobní preference, ale jako faktor s přímými důsledky pro zdravotní stav obyvatelstva a dlouhodobou zátěž systému.

- 52 % veřejnosti souhlasí s tvrzením, že rostlinná strava může přispět ke snížení zdravotních rizik spojených s výživou (např. cukrovka 2. typu, obezita, kardiovaskulární onemocnění, některé typy rakoviny). (graf 4)
- 44 % veřejnosti souhlasí, že zvýšení podílu rostlinné stravy může přinést úspory ve zdravotnictví díky prevenci chronických onemocnění. (graf 5)
- 49 % souhlasí s výrokem, že v Česku konzumujeme příliš mnoho masa a masných výrobků. (graf 6)
- Ve všech případech se nesouhlas pohybuje kolem 12-18 %.

Graf 4: Rostlinná strava může přispět ke snížení zdravotních rizik spojených s výživou (např. cukrovka 2. typu, obezita, kardiovaskulární onemocnění, některé typy rakoviny).

Graf 5: Zvýšení podílu rostlinné stravy může přinést úspory ve zdravotnictví díky prevenci chronických onemocnění.

Graf 6: V Česku konzumujeme příliš mnoho masa a masných výrobků.

■ Souhlasí ■ Spíše souhlasí ■ Ani souhlasí / ani nesouhlasí / nedokážou posoudit ■ Spíše nesouhlasí ■ Nesouhlasí

Q1. Lidé mohou mít různý názor na stravování a produkci potravin. Prosím, vyjádřete nakolik Vy osobně souhlasíte nebo nesouhlasíte s následujícími výroky?
Báze: Všichni respondenti N=1000

Tato čísla jsou důležitá nejen svou výší, ale i strukturou. Výroky, které spojují rostlinnou stravu s prevencí civilizačních onemocnění, vykazují opakovaně vyšší míru souhlasu než nesouhlasu a nízký podíl odmítání. Výsledky průzkumu tak vytvářejí datový základ pro to, aby byla rostlinná strava zohledňována jako součást preventivních přístupů v oblasti veřejného zdraví.

Právě zdravotní a preventivní rámec se v datech ukazuje jako oblast, ve které se navrhované kroky nejvíce setkávají se zájmem veřejnosti a kde je prostor pro aktivnější roli státu, zejména:

- ve veřejném stravování (kde lidé očekávají pestřejší nabídku);
- v informovanosti (kde podporují vzdělávání lékařstva i veřejnosti);
- v budoucím rozvoji (kde preferují rozšiřování rostlinných možností, ne restriktce).

Veřejnost vnímá stravu a výživu jako relevantní faktor zdraví a prevence, tudíž je důležité a rozumné, aby stát nastavil prostředí tak, aby zdravější volba byla snazší a dostupnější. Zároveň to vytváří prostor pro systematické začlenění výživy do zdravotních strategií a preventivních programů.

b. Dostupnost pestrého jídelníčku jako standard

Rozhodující význam této části průzkumu se ukazuje ve chvíli, kdy se pozornost přesune od hodnocení současného stavu ke konkrétním návrhům kroků. Dvě třetiny společnosti jednoznačně podporují krok, který snižuje cenovou bariéru pro zdravější volby.

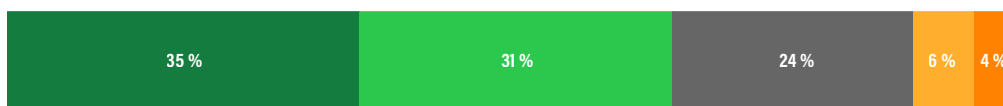
66 % veřejnosti podporuje snížení DPH na ovoce, zeleninu, luštěniny a rostlinné alternativy masa a mléka a jen 10% nesouhlasí. (graf 7)

Podobný vzorec se opakuje i u dalších návrhů, které se týkají fungování trhu a nabídky. U těchto návrhů se opakovaně objevuje většinová podpora a nízký podíl nesouhlasu.

- **57 % veřejnosti** podporuje cílenou podporu českých farmářů, kteří pěstují nebo chtějí začít pěstovat plodiny určené pro přímou lidskou spotřebu (luštěniny, zelenina, ovoce). (graf 8)
- **55 % veřejnosti** podporuje vyrovnanější nastavení zemědělských dotací mezi živočišnou výrobu a rostlinnou výrobu určenou pro lidskou spotřebu. (graf 9)
- **48 % veřejnosti** souhlasí s podporou českých firem ve výrobě rostlinných potravin a alternativ živočišných produktů. (graf 10)
- **48 % veřejnosti** podporuje výzkum a inovace v oblasti rostlinných potravin a technologií. (graf 11)

Dohromady tyto odpovědi vytvářejí konzistentní obraz. Veřejnost opakovaně podporuje konkrétní systémové kroky, které upravují podmínky nabídky a výroby rostlinných potravin a pokrmů. Průzkum naznačuje pragmatickou otevřenost a podporu vůči systémovým řešením, která vytváří férovější podmínky pro fungování rostlinného sektoru a cenové dostupnosti jeho produktů veřejnosti.

Graf 7: OPATŘENÍ - Snížit DPH na ovoce, zeleninu, luštěniny a rostlinné alternativy masa a mléka.

Graf 8: OPATŘENÍ - Poskytovat cílenou podporu českým farmářům a farmářkám, kteří pěstují nebo chtějí začít pěstovat plodiny určené pro lidskou spotřebu (např. luštěniny, zelenina, ovoce)

Graf 9: OPATŘENÍ - Rozdělovat zemědělské dotace rovnoměrně mezi živočišnou výrobu a rostlinnou výrobu určenou pro lidskou spotřebu.

Graf 10: OPATŘENÍ - Podporovat české firmy ve výrobě rostlinných potravin a alternativ živočišných produktů.

Graf 11: OPATŘENÍ - Podporovat výzkum a inovace v oblasti rostlinných potravin a technologií.

Souhlasí
 Spíše souhlasí
 Ani souhlasí / ani nesouhlasí / nedokážou posoudit
 Spíše nesouhlasí
 Nesouhlasí

Q1. Lidé mohou mít různý názor na stravování a produkci potravin. Prosím, vyjádřete nakolik Vy osobně souhlasíte nebo nesouhlasíte s následujícími výroky?
 Q2. Do jaké míry souhlasíte nebo nesouhlasíte s následujícími opatřeními, která by mohl český stát přijmout na podporu stravování, které je zdravé, cenově dostupné, výživné, kvalitní a zároveň šetrné k přírodě i společnosti?
 Báze: Všichni respondenti N=1000

c. Veřejné stravování: rostlinná volba očekávaná součástí nabídky

Veřejné stravování je oblast, kde má stát **přímou odpovědnost i možnost okamžitého dopadu**. Právě zde se v průzkumu objevuje jeden z nejzřetelnějších signálů.

- 53 % veřejnosti souhlasí s tím, že možnost zvolit si rostlinnou variantu jídla v restauracích a veřejných jídelnách (např. ve školách či nemocnicích) by měla být samozřejmou součástí nabídky. (graf 12)
- Zároveň 50 % veřejnosti uvádí, že nabídka rostlinných variant jídel v restauracích a veřejných jídelnách (např. školy, nemocnice, sociální služby, zaměstnanecké kantýny) je omezená. (graf 13)

Tento rozdíl mezi očekáváním a realitou je důležitý, protože poukazuje na konkrétní zkušenost obyvatelstva s veřejnou službou. Nejde o nahrazování živočišných jídel, ale o rozšíření nabídky tam, kde lidé jí každý den. Veřejná služba neodpovídá běžnému očekávání volby.

Graf 12: Možnost zvolit si rostlinnou variantu jídla v restauracích a veřejných jídelnách (např. ve školách či nemocnicích) považují za samozřejmou součást nabídky

Graf 13: Nabídka rostlinných variant jídel v restauracích a veřejných jídelnách (např. školy, nemocnice, sociální služby, zaměstnanecké kantýny) je omezená.

Q1. Lidé mohou mít různý názor na stravování a produkci potravin. Prosím, vyjádřete naolik Vy osobně souhlasíte nebo nesouhlasíte s následujícími výroky?
Báze: Všichni respondenti N=1000

Podpora konkrétních opatření je zde ještě silnější:

- 56 % veřejnosti podporuje opatření, které zajistí, aby veřejné jídelny (školy, nemocnice, sociální služby) denně nabízely alespoň jednu rostlinnou variantu hlavního jídla. (graf 14)
- Silná je také podpora školení kuchařského personálu ve školách, nemocnicích a dalších veřejných jídelnách v přípravě rostlinných jídel (53 %) (graf 15) a tvorby metodických materiálů pro kuchyně veřejného stravování (např. školy, nemocnice, sociální služby, zaměstnanecké kantýny) (47%). (graf 16)

Nesouhlas se i zde pohybuje kolem 11-17 %, což naznačuje, že veřejné stravování není konfliktním tématem, ale **prostorem pro zlepšení kvality služby a zlepšení standardu**, který veřejnost očekává.

Graf 14: OPATŘENÍ - Zajistit, aby veřejné jídelny (školy, nemocnice, sociální služby) denně nabízely alespoň jednu rostlinnou variantu hlavního jídla.

Graf 15: OPATŘENÍ - Školit kuchaře ve školách, nemocnicích a dalších veřejných jídelnách v přípravě rostlinných jídel.

Graf 16: OPATŘENÍ - Vytvářet metodické materiály pro kuchyně veřejného stravování (např. školy, nemocnice, sociální služby, zaměstnanecké kantýny).

Q2. Do jaké míry souhlasíte nebo nesouhlasíte s následujícími opatřeními, která by mohl český stát přijmout na podporu stravování, které je zdravé, cenově dostupné, výživné, kvalitní a zároveň šetrné k přírodě i společnosti?
Báze: Všichni respondenti N=1000

d. Poptávka po důvěryhodných informacích o dopadech stravování

Průzkum ukazuje, že přibližně polovina dotázaných se necítí dostatečně informována o:

- zdravotních dopadech konzumace masa,
- zdravotních dopadech rostlinné stravy,
- o environmentálních dopadech produkce potravin.

V Česku chybí **systematická, srozumitelná a konzistentní komunikace dopadů spojených se způsobem stravování**. V takové situaci se lidé nemohou rozhodovat informovaně a orientují podle toho, co je:

- dlouhodobě prezentováno jako běžné či zdravé;
- nastavováno jako standard v doporučeních, výuce a komunikaci;
- podporováno ve veřejných institucích;
- zvýhodněno skrze dotace a další vládní mechanismy.

Podpora konkrétních kroků je zde jasná:

- 50 % veřejnosti podporuje zařazení tématu zdravého stravování do osnov základních a středních škol. (graf 17)
- 47 % veřejnosti souhlasí se zajištěním vzdělávání lékařů o vlivu rostlinné stravy na zdraví a prevenci nemocí. (graf 18)
- 46 % veřejnosti podporuje spuštění informačních kampaní o přínosech rostlinného stravování v našem jídelníčku. (graf 19)
- 44 % veřejnosti podporuje aktualizaci národních výživových doporučení podle nejnovějších vědeckých poznatků v oblasti stravy, která podporuje zdraví a šetří krajinu. (graf 20)
- 40 % veřejnosti podporuje zapracování podpory rostlinného stravování do oficiálních doporučení a veřejných výživových kampaní Ministerstva zdravotnictví. (graf 21)
- Ve všech případech se nesouhlas pohybuje pod 19 %.

Je zodpovědností státu vytvořit přehledné, důvěryhodné informační prostředí, které usnadní orientaci a prevenci civilizačních nemocí.

Graf 17: OPATŘENÍ - Zařadit téma zdravého stravování do osnov základních a středních škol.

Graf 18: OPATŘENÍ: Zajistit vzdělávání lékařů o vlivu rostlinné stravy na zdraví a prevenci nemocí.

Graf 19: OPATŘENÍ - Spustit informační kampaně o přínosech rostlinného stravování v našem jídelníčku.

Graf 20: OPATŘENÍ: Aktualizovat národní výživová doporučení podle nejnovějších vědeckých poznatků v oblasti stravy, která podporuje zdraví a šetří krajinu.

Graf 21: OPATŘENÍ - Zapracovat podporu rostlinného stravování do oficiálních doporučení a veřejných výživových kampaní Ministerstva zdravotnictví.

■ Souhlasí ■ Spíše souhlasí ■ Ani souhlasí / ani nesouhlasí / nedokážou posoudit ■ Spíše nesouhlasí ■ Nesouhlasí

Q2. Do jaké míry souhlasíte nebo nesouhlasíte s následujícími opatřeními, která by mohl český stát přijmout na podporu stravování, které je zdravé, cenově dostupné, výživné, kvalitní a zároveň šetrné k přírodě i společnosti?
Báze: Všichni respondenti N=1000

e. Budoucnost stravování jako rozšiřování nabídky, ne vnucování změny

Otázky týkající se budoucnosti stravování často vzbuzují obavy z polarizace. Data ale ukazují spíše otevřenost než konflikt.

Více než třetina veřejnosti souhlasí s tím, že rostlinné alternativy masa a mléka jsou důležitou součástí budoucnosti stravování. Další třetina nemá vyhraněný názor a stejně tak třetina nesouhlasí. Průzkum nenaznačuje, že by veřejnost požadovala úplné nahrazení živočišné výroby. Spíše ukazuje podporu rozšíření nabídky rostlinného stravování a technologického rozvoje.

Tento výsledek ukazuje, že většina společnosti buď vnímá budoucí roli rostlinných alternativ pozitivně, nebo proti nim nemá vyhraněný odpor.

Tento obraz se výrazně posiluje při pohledu na systémové kroky:

- 48 % veřejnosti souhlasí s podporou českých firem ve výrobě rostlinných potravin a alternativ živočišných produktů. (graf 22)
- 55% veřejnosti podporuje vyrovnanější nastavení zemědělských dotací mezi živočišnou výrobu a rostlinnou výrobu určenou pro lidskou spotřebu. (graf 23)
- 57 % veřejnosti podporuje cílenou podporu českých farmářů, kteří pěstují nebo chtějí začít pěstovat plodiny určené pro přímou lidskou spotřebu (luštěniny, zelenina, ovoce). (graf 24)
- 66 % veřejnosti podporuje snížení DPH na ovoce, zeleninu, luštěniny a rostlinné alternativy masa a mléka. (graf 25)
- Nesouhlas se u všech opatření pohybuje pod 17 %.

Graf 22: OPATŘENÍ - Podporovat české firmy ve výrobě rostlinných potravin a alternativ živočišných produktů.

Graf 23: OPATŘENÍ - Rozdělovat zemědělské dotace rovnoměrně mezi živočišnou výrobu a rostlinnou výrobu určenou pro lidskou spotřebu.

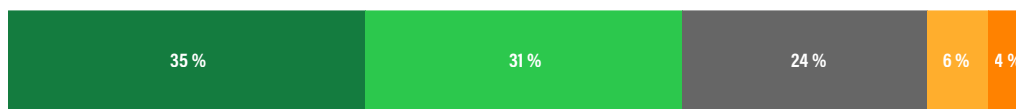
■ Souhlasí ■ Spíše souhlasí ■ Ani souhlasí / ani nesouhlasí / nedokážou posoudit ■ Spíše nesouhlasí ■ Nesouhlasí

Q2. Do jaké míry souhlasíte nebo nesouhlasíte s následujícími opatřeními, která by mohl český stát přijmout na podporu stravování, které je zdravé, cenově dostupné, výživné, kvalitní a zároveň šetrné k přírodě i společnosti?
Báze: Všichni respondenti N=1000

Graf 24: OPATŘENÍ - Poskytovat cílenou podporu českým farmářům a farmářkám, kteří pěstují nebo chtějí začít pěstovat plodiny určené pro lidskou spotřebu (např. luštěniny, zelenina, ovoce).

Graf 25: OPATŘENÍ - Snižit DPH na ovoce, zeleninu, luštěniny a rostlinné alternativy masa a mléka.

■ Souhlasí ■ Spíše souhlasí ■ Ani souhlasí / ani nesouhlasí / nedokážou posoudit ■ Spíše nesouhlasí ■ Nesouhlasí

Q2. Do jaké míry souhlasíte nebo nesouhlasíte s následujícími opatřeními, která by mohl český stát přijmout na podporu stravování, které je zdravé, cenově dostupné, výživné, kvalitní a zároveň šetrné k přírodě i společnosti?
Báze: Všichni respondenti N=1000

ZÁVĚR: SPOLEČENSKÝ MANDÁT PRO POSTUPNÉ A SYSTÉMOVÉ KROKY

Spotřebitelský průzkum YouGov ukazuje, že podpora moderní potravinové politiky, která zahrnuje rostlinné potraviny a alternativní bílkoviny v České republice není pouze expertní, ale má pevné společenské ukotvení.

Napříč všemi tématy platí tři konstanty:

1. vysoká podpora konkrétních, praktických kroků na podporu rostlinného sektoru;
2. nízký podíl výrazného nesouhlasu;
3. absence polarizace.

To vytváří prostor pro politiku, která:

- rozšiřuje nabídku rostlinných potravin a pokrmů a alternativních bílkovin;
- zvyšuje jejich dostupnost;
- posiluje prevenci a informovanost o vlivu stravy na zdraví či stav krajiny.

ZDROJE

- [Strategická vize pro moderní potravinovou politiku](#)
- [YouGov Spotřebitelský průzkum](#)

Report vychází z reprezentativního spotřebitelského průzkumu YouGov (sběr dat proběhl v říjnu 2025). Společnost YouGov ověřila, že uváděné hodnoty a formulace popisující výsledky odpovídají datům a nepřekračují jejich interpretační rámec. Interpretace a závěry dokumentu jsou odpovědností ProVeg Česko.

